

(המשך ממעמד 39)

ההיסטוריה של פרוסיה, כמו זו של ישראל, התחילה בפראומה. הגרמנים שהביאו עליה יהודים שואה נוראה, היו בעצמם קורבן של שיאה, שדוש מאת שנים לפני כן.

זה היה במלחמת שלושים השנה (1618-48). גרמניה המסולגת וחסרת-האונים הפכה שדה-הקרב לכל הצבאות האירופיים שחדרו אליה מרבעת הכיכונים, הרגו, הרסו, שרפו ובזזו. כאשר הסתיים הטבח, נותרו בגרמניה ארבעה מיליוני נפש. לעומת 12 מיליון בראשית המלחמה. שני שלישי העם ניספו. ערים וכפרים ללא-ספור נהרסו. רבים מהם יותר ממה שאתה. הארץ התרוששה, שארית הפליטה הגרמנית הייתה מוכת הלם. שממנו לא התאוששה לגמרי עד היום.

יהודים הפיקו מן השואה שלהם את הי ליקח "לעולם לא עוד!" הם משתוקקים מאז לביטחון מוחלט, ככל מחיר. הגרמנים הפיקו מן השואה שלהם מספקות דומות.

גרמניה נמצאת בלב אירופה. היא היתה מוקפת אויבים פוטנציאליים — צרפתים ורוסים, בריטים ופולנים. אין הרים גבוהים, אין ים או מיזב, אין מחסום של הרים אדירים המגנים על השפלה הגרמנית הגדולה. הגרמנים — ובראשם הפרוסים — החליטו להקים מחסום מלאכותי, שיבוא במקום המיזבים. הימים, ההרים והנהרות. זה היה הצבא. לא סתם צבא קטן של שכירים, כמו המדינות השכנות, אלא צבא אדיר, שהעם כולו יתגאה בו ויקח בו חלק. צבא שיגלם את האידאל הלאומי. שכל גרמני יבין כי הוא הערובה היחידה לקיום הלאומי. היתה זאת תגובה טבעית, וסביבה מאוד. אולם ממיל-המה למלחמה, ממשיך למשבר, התפתח הצבא הפרוסי והיה מלהיות מכשיר להבטחת הקיום הלאומי. הוא אהד למרכז המדינה, ולעיתים נדמה שהוא בא במקום המדינה. הצבא הפך אילן, והעם כולו סגד לו. משרד ררים ופילוסופים, מדינאים וכוהני-ידת, סופרים ומחנכים, הקדישו את חייהם לטיפוח הפועלן של המדינה והצבא.

גיורג וילהלם הגל, הפילוסוף הגרמני החביב כל-יך על שלמה אבינרי, היונה המפא"ית שהסיפה לכיבוש בירות מערבית בדם ואש. הצג את המדינה כערך עליון. שכל אדם חייב לשרת אותו. דורות של אנשירוח גרמניים עשו כמיהו. פיתגם גרמני עתיק אומר "החילל הוא האיש הטוב ביותר במדינה" — ובמשך עשרה דורות האמין בכך כל אדם גרמני מקרב לב.

הלמט פון-מולטקה, המצביא הגרמני הגדול ששמו הוזכר השנה בישראל בקשר עם פרשת אלי גבע, מפני שהתנגד בשעתו להפנות פאריס, כתב על המלחמה: "השלום הניצחי הוא חלום, ואף לא חלום יפה. המלחמה היא חלק מן הסדר שקבע אלוהים לעולם. בה מתפתחות המידות הטובות ביותר של האדם — אומץ-הלב וההסתיפקות במועט, הנאמנות לחובה והנכונות להקרבה עצמית, תוך חירוף הנפש. לולא המלחמה, היה העולם שוקע בביצת החומרנות".

מולטקה וחסדיו עיצבו מכשיר עיקרי — הצבא הגרמני המודרני. הוא היה כה יעיל, כה חזק ותכליתי, עד שאייאפשר היה לעמוד בפני הפיתוי והשתמש בו לפיתרון כל הבעיות החיצוניות והפנימיות שגרמניה נתקדה בהן. הצבא הזה הוליד את הרייך הגרמני השני של אוטו פון-ביסמארק, וגם את הרייך השלישי של אדולף היטלר. מדור לדור גדל השיגעון הצבאי הגרמני, עד שהפך לא רק לתעשייה העיקרית של גרמניה, אלא גם לפורקן העיקרי של המרץ הגרמני. התשוקה הטיבעית לביטחון הגיעה לממדים של מיליטריזם דורסני. שביקש להטיל על אירופה, ולאחר מכן על העולם כולו, את ההגמוניה הגרמנית.

הגרמנים מילאו תפקיד חשוב בתהליך שהביא למילי-חמת-העולם הראשונה, הנוראה, הם לבדם גרמו למלחמת-העולם השניה, הנוראה שיבעתיים. קו ישר מוביל מן הנסיך הגדול, שהקים את הצבא הפרוסי אחרי מלחמת-שלושים השנה, דרך פרידריך הגדול וביסמארק, אל אדולף היטלר. איאפשר היה לעצור את התהליך, עד הטירוף הסופי.

השואה הגרמנית הולידה בעבור 300 שנים את השואה היהודית. והשואה היהודית הו ילדה, תוך זמן קצר, את השואה הפלסטינית.

שודיה הדרומית

תהליך הגרמני יכול לשמש אזהרה למדינת ישראל. אך יש אזהרה טובה עוד יותר לישראל דווקא: ההיסטוריה של שודיה.

אחד הצבאות שחמטו על אומת גרמניה במלחמת-שלושים השנים, ושרחמו את תרומתה לשואה הגרמנית, היה הצבא השודי, שהיה אז בשיא תהילתו. במשך 200 שנים הילכו השודים אימים על אירופה. הויה המעצמה הצבאית הגדולה ביותר בצפונה.

גם המיליטריזם השודי נולד על כרכי ההכרה. שודיה הקטנה והעניה נפלה קורבן להתקפות של שכניה, מכל העברים: הדנים, הנורווגים, ואף הפינים. אחרי שסבלו מפלישות רבות לשיטחם, לא היה להם שודים מנוס מיצירת מכשיר צבאי יעיל, שיוכל להגן על המולדת. הם עשו זאת בכישרון רב, ובהדרגה השתכלל הצבא השודי עד כי הפך הטוב ביותר בעולם. מלכי שודיה לא יכלו לעמוד בפני הפיתוי להשתמש בו, ויצאו לסידרה של רשתות קשר שוב לא היה להם קשר עם הצורך הקיומי שהוליד צבא זה. הם פלשו לדנמארק ולגרמניה.

למליון ולרוסיה, עד שמלך שודי אחד, קארל ה-12, בצביא מחונן ונערץ, הגיע ברגל לאיסטנבול — אחרי שצבאו הובס בפולטאוה שבאוקראינה. הרחק מארצו. כאשר שאל השנה הייך ישראל בזכרון בנימה לגלגנית את אריאל שרון אם ייעצור לפני תורכיה, הוא לא הגזים.

השיגעון הצבאי של שודיה נמוג, בסופו של דבר, אחרי שהתיש את המדינה. שודיה שילמה מחיר יקר עבור תהילה, מאו היא מסתפקת במעמדה כמדינה קטנה וניטרלית, בעוד שאיכותיה משכבר הימים הפכו מעצמות עולמיות.

הדוגמה השודית מתאימה לישראל יותר מאשר הדוגמה הגרמנית בגלל ממדיה. המיליטריזם הגרמני הגיע לשיאו כאשר מנתה גרמניה כ-80 מיליון נפש, ונהנתה ממשותפת כלכלית אדירה ותעשייה סורחת. המיליטריזם השודי היה בשיאו כאשר מנתה האוכלוסיה השודית כמיליון וחצי נפש. לא היה כל יחס בין התשתית הלאומית ובין המאמץ הצבאי.

מבחינה כלכלית, עומד המיליטריזם הישי ראוי על כרועית-רגלות. הוא תלוי בג'ורן כחסדיה של מדינה זרה, ועל כן אינו יכול להיות, בסופו של חשבון, אלא קבדך-מישנה של אימפרסיו רים.

המשק הישראלי, המייצר את המרכבה, הטנק הטוב ביותר או השני בטיבו בעולם (אחרי מתחרו הסובייטי), אינו יכול לעמוד לאורך-ימים במעמסה זו. כשם שגשר של קורות-עץ אינו יכול לשאת במשקל המרכבה, אולם שיקולים מסוג זה מעולם לא לרתיעו בעוד מועד מדינה, שיצאה לדרך המיליטריזם. בטוח הקרוב, מסוגל הצבא תמיד לתפור את הבעיות, לאחד את היצור, להעלים בעיות פנימיות של עוני וקפיחה, להשיג שווקים וכוח-עבודה, ליצור תמונה כותבת של פריחה כלכלית. הצבא הוא מכשיר רב-תכליתי.

משואה לשואה: מלחמת 30 השנים *

רק דבר אחד אין את צבא מסוג זה יכול העשות: לעצור.

ניצחונות בידהם

שיכרון המיליטריסטי דומה לשיכרון של שחקן-הרולטה.

הגימור הצבאי דומה לכל הימור אחר: הוא ניוון מצטמו, כאשר המהמר ליד שולחן-הרולטה מרוויה, הוא אינו יכול להפסיק, הוא מוכרח להמר עוד פעם אחת, ושוב עוד פעם אחת, וכאשר הוא מפסיד, אינו יכול להפסיק על אחת כמה וכמה. כך נגזר על המדינה המיליטריסטית ללכת עד הסוף המר, שהוא תמיד אסון. כמו סופו של שחקן-הרולטה.

נפוליון לא היה מסוגל להפסיק, עד שהגיע למוסקוה הבורעת, וגם אז נגזר עליו להמשיך עד לרגע האחרון ממש. בכפר ששמו וטרלו, קארל ה-12 לא הפסיק, גם אחרי שהובס וברח לתורכיה. היטלר לא היה מסוגל להפסיק, כאשר מרבית אירופה כבר הייתה מוטלת לרגליו. זהו הקללה הרובצת על כל מדינה המתמכרת לסם הזה, שאין מלה ממנו. אריאל שרון הוא התגלמות הנארקומן הי מיליטריסטי. התהליך שבו פתח כאשר חצה

המצור על העיר מאגדבורג, שהסתיים בהריסה גמורה של העיר.

את הגבול במטולה, בהפעיזו צבא אדיר כדי לפתור בעייה לאומית שאין לה פיתרון בי אמצעים צבאיים, כימעם ולא ניתן לעצירה.

בראשית תשמ"ג שימש הצבא לדיכוי ההתנגדות בשטחים הכבושים ולהפיקת שטחים אלה לירות-התחלול יהודית. הוא שוגר לבצע את סיפוח הגולן למעשה.

עלידי דיכוי ההתנגדות של ארבעה כפרים דרוניים. בסוף השנה שימש הצבא לשבירת תשתית אש"ף בלבנון, כדי לאפשר את סיפוח הגדה המערבית ולצועת עזה. הוא שימש גם כדי לכפות סדר פוליטי חדש על לבנון, וכדי להוציא מלבנון את הסורים, שהגיעו לשם לפני שש שנים בעזרת צה"ל.

מכאן הולאה האפשרויות הן כימעט בלתי-מוגבלות. אפשר להשתמש בצה"ל כדי לשנות את המישטר הסורי ולצרף ארץ זו לתחום האמריקאי. או כדי לכפות מישטר חדש על ירדן, או כדי להפכה, סוף-סוף, ל"ארץ-ישראל המיורחית". אפשר להשתמש בו כדי להסדיר את בעיית הכורדים בעיראק, או כדי להילחם בטרור בלב ובתימן. מה שנראה מסורף בשנה אחת, הופך לסביר בהחלט בשנה הבאה, כאשר המכונה הצבאית משתכללת, החלל הריק מסביב מתרוקן עוד יותר והחודעה הלאומית הולכת ומשתבשת. בהשפעת הסם המשכר של הניצחון הצבאי.

אלא שזהו תמיד ניצחון למראית-עין. כניצחון צבאי, שהוא צבאי בלבד, הופך בי הכרה שניצחון-פירחום, כניצחוננו של מרץ אפרי רום לפני 50 דורות, שניצח את הרומאים בקרב רבין-קרבנות וקרא: "עוד ניצחון כזה, ואבדתי!"

יש לכך סיבה מעשית, הטמונה בעצם מהותו של המיליטריזם. המסכירה את אייכולתו של המיליטריסט להפסיק בעוד מועד במסע-ניצחונותיו.

המלחמה היא, מטבע מהותה, המשך המדיניות באמי-צעים אחרים. משום-כך, כל ניצחון צבאי גרידא הוא אשליה. כל ניצחון אמיתי במלחמה הוא ניצחון מדיני — הצלחת המדיניות אשר אוהה באה המלחמה לשרת.

יכולה מדינה ניצחון ניצחון צבאי מזהיר, ולהפסיד במלחמה. יכולה מדינה לנחול תבד פות בכל הקרבות, ונצח במלחמה — אם היא משיגה את יעדיה המדיניים.

נפוליון בונפארט נחל סידרה מהממת של ניצחונות צבאיים, והפסיד במלחמה. ואחרי שנפוליון הרס את צרפת הביא לכיבושה בידי אויביה, הפך שאליראן, נציג צרפת המובסת, את המפלה לניצחון, באמצעות תימרונים דיפלומטיים גאוניים.

כי בניגוד לאמונתו העמוקה של המיליטריסט, הכוח אינו עונה על הכל. לכל היותר יכול השימוש בכוח לשרת השגת יעדים מדיניים, כאשר הוא מופעל בתבונה ובמידה. אך דווקא לכך אין המיליטריסט מסוגל, הוא פועל על פי הפיתגם הישראלי החדש: "מה שלא הולך בכוח, הולך ביותר כוח!"

שחקן-הרולטה יכול, לכאורה, לקום בכל רגע מהשולחן הירוק, להמיר את אסימוניו בכסף, לצאת ברכוש גדול ואולי לייסד עסק משגשג. אבל אין הוא מסוגל לכך, עוד פחות מסוגל לכך המיליטריסט. משום כך יוצר ניצחון אחד את הצורך במלחמה הבאה. מלחמה גוררת מלחמה, ניצחון גורר ניצחון, עד אשר מתגבשים ומתי-לכדים לבסוף הכוחות הנגדיים, מתוך צורך גם של הגנה עצמית, וקשים קץ למסע-הניצחונות.

כך קרה לצלבנים על אדמת ארץ-ישראל, כך קרה לצרפתים, לגרמנים, ליפאנים, זעמרים רבים אחרים, בהיסטוריה, שנפלו קורבן לסם המיליטריסטי.

יהודה הצבאית

ילחמת-הלבנון היא המלחמה השישית בתולדות ישראל. ככולן השיגה ישראל ניצחונות צבאיים מופ-לגים — וכל אחת מהן זרעה את הזרע למלחמה הבאה, הבלתי-נמנעת.

מלחמת-העצמאות, הארוכה והאכזרית מכולם, החלה כמלחמת-קיום. הסיסמה "אין ברירה" היתה אמיתית ומיידית. העם הפלסטיני, ולאחר מכן גם המדינות הערביות השכנות, רצו למנוע בכוח את הקמתה של מדינה יהודית, אך במהלך המלחמה, ככל שגבר כוחו של צה"ל החדש, השתנתה תמונת המלחמה. ישראל כבשה שטחים ומאות אלפי ערבים ברחו וגורשו משטחים אלה.

כאשר הפתיימה המלחמה יכלה ישראל להגיע לשלום עם הערבים הערבי — אינו היתה מזכנה לפתור את בעיית הפליטים, ולהחזיר לפחות חלק מהם לתחומי המדינה.

אבל דויד בן-גוריון, שרצה במדינה יהודית הר מוגנת, לא היה מוכן לכך. כך הוקרב השלום על מזבח של עיקרון, שהופר עלידי יורשי בן-גוריון אחרי מלחמת ששת-הימים.

מלחמת-העצמאות, אשר יכלה להסתיים בניצחון אמיתי אילו קם השלום, הסתיימה בשביתת-ישיק רופפת, שהפכה את הניצחון הצבאי למפלה פוליטית. העולם הערבי החרימ את ישראל, בן-גוריון חשש שמא מצריים מתעצמת מדי, והוא החליט לפתור את הבעיה באמצעים צבאיים, בהזמנות הראשונה.

מלחמת-סיני של 1956 הסתיימה בניצחון צבאי, ש-הימם את העולם. במכה אחת הגיע צה"ל לקירבת תעלת-סואץ — הישג שהיה משול או לכיבוש הירח.

אך התוצאה המדינית היתה הרסנית. עדי ידי הצטרפותה למלחמה קודוניהלית של בר-י מניה וצרפת, הכריזה ישראל כי היא עומדת לשירות האימפריאליזם המערבי.

היא הפכה אייבת אוטומטית של העולם השלישי